

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 2025-3-9460
Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om skyddat boende;

**HSLF-FS
2025:3**

beslutade den 18 februari 2025.

Utkom från trycket
den 12 mars 2025

Socialstyrelsen föreskriver följande med stöd av 8 kap. 1 § 1 och 5 och 5 § socialtjänstförordningen (2001:937) samt beslutar följande allmänna råd.

1 kap. Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas av den som bedriver verksamhet i form av skyddat boende enligt 3 kap. 1 b § socialtjänstförordningen (2001:937).

2 kap. Ledningssystem

1 § Av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete framgår det att den som bedriver socialtjänst ansvarar för att det finns sådana processer och rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet.

Rutiner

2 § Den som bedriver verksamhet i form av skyddat boende ska fastställa rutiner för

1. hur bedömningen av om ett boende är lämpligt för en person som socialnämnden ansöker om inskrivning för ska göras,
2. hur säkerhetsplanering ska genomföras,
3. hur skyddade personuppgifter ska hanteras, och
4. hur anmälningsskyldigheten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ska fullgöras.

3 kap. Säkerhetsarbete

Systematiskt säkerhetsarbete

1 § Den som bedriver verksamhet i form av skyddat boende ska se till att det bedrivs ett systematiskt säkerhetsarbete i verksamheten.

Det systematiska säkerhetsarbetet ska ha till syfte att skapa samt upprätthålla trygghet och säkerhet i verksamheten.

2 § I det systematiska säkerhetsarbetet ska det ingå att fortlöpande identifiera

1. vilka risker som kan finnas när det gäller trygghet och säkerhet i verksamheten, och
2. vilka åtgärder som behöver vidtas för att skapa och upprätthålla trygghet och säkerhet i verksamheten.

Säkerhetsplanering för vuxna

3 § Den som bedriver verksamhet i form av skyddat boende ska se till att säkerhetsplanering genomförs tillsammans med varje vuxen person som är inskriven i ett skyddat boende. Den ska anpassas till varje vuxen persons individuella behov och förutsättningar.

Säkerhetsplaneringen ska ha till syfte att förebygga och förhindra att den vuxna utsätts för hot, våld eller andra övergrepp.

Vid behov ska säkerhetsplaneringen revideras.

Allmänna råd

Säkerhetsplanering bör genomföras i samband med inskrivning i skyddat boende och, när det är möjligt, i samband med utskrivning därifrån.

Säkerhetsplaneringen bör utgå från socialnämndens bedömning av vilket behov av stöd och skydd som den vuxna har och nämndens redogörelse för omständigheterna i övrigt kring den vuxna. Den bör även utgå från riskbedömningar, om sådana har gjorts hos t.ex. socialnämnden eller Polismyndigheten. Detta gäller under förutsättning att det inte finns hinder enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt i socialtjänstlagen (2001:453).

I säkerhetsplaneringen bör det ingå att

- identifiera situationer som kan innebära risk för hot, våld eller andra övergrepp,
- planera för vilka åtgärder som behöver vidtas för att förhindra att identifierade situationer uppstår, och
- planera för hur identifierade situationer ska hanteras om de uppstår.

Behov av att revidera säkerhetsplaneringen kan finnas om det t.ex. har tillkommit omständigheter eller inträffat händelser som kan innebära att risken för hot, våld eller andra övergrepp förändras. Behov av revidering kan även finnas inför riskhöjande aktiviteter.

I samband med säkerhetsplaneringen bör varje vuxen person som är inskriven i ett skyddat boende få information om digital säkerhet.

Säkerhetsplanering för barn

4 § Bestämmelser om att det vid skyddade boenden som tar emot barn ska finnas en särskilt utsedd person som har i uppgift att genomföra säkerhetsplanering för barnet finns i 3 kap. 3 a § andra stycket socialtjänstförordningen (2001:937).

5 § En säkerhetsplanering för ett barn ska ha till syfte att förebygga och förhindra att barnet utsätts för hot, våld eller andra övergrepp. Den ska även ha till syfte att förebygga och förhindra att barnet bevittnar hot, våld eller andra övergrepp mot någon närstående.

Vid behov ska säkerhetsplaneringen revideras.

Allmänna råd

Säkerhetsplanering bör genomföras i samband med inskrivning i skyddat boende och, när det är möjligt, i samband med utskrivning därifrån.

Säkerhetsplaneringen bör utgå från socialnämndens bedömning av vilket behov av stöd och skydd som barnet har och nämndens redogörelse för omständigheterna i övrigt kring barnet. Den bör även utgå från riskbedömningar, om sådana har gjorts hos t.ex. socialnämnden eller Polismyndigheten. Detta gäller under förutsättning att det inte finns hinder enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt i socialtjänstlagen (2001:453).

I en säkerhetsplanering bör det ingå att

- identifiera situationer som kan innebära risk för hot, våld eller andra övergrepp,
- planera för vilka åtgärder som behöver vidtas för att förhindra att identifierade situationer uppstår, och
- planera för hur identifierade situationer ska hanteras om de uppstår.

Behov av att revidera säkerhetsplaneringen kan finnas om det t.ex. har tillkommit omständigheter eller inträffat händelser som kan innebära att risken för hot, våld eller andra övergrepp förändras. Behov av revidering kan även finnas inför riskhöjande aktiviteter.

I samband med säkerhetsplanering bör information ges till barn om digital säkerhet.

Den vårdnadshavare som ett barn är placerat tillsammans med bör få stöd i hur vårdnadshavaren kan bidra till att upprätthålla barnets säkerhet.

6 § Säkerhetsplaneringen ska anpassas till varje barns ålder, mognad och individuella förutsättningar.

4 kap. Inskrivning i skyddat boende

Lämplighetsbedömning

1 § Om socialnämnden ansöker om inskrivning för en vuxen eller ett barn i ett skyddat boende, ska den som beslutar om inskrivningen, vid bedömningen av om boendet är lämpligt för den som ansökan gäller, utgå från nämndens bedömning av vilket behov av stöd och skydd som den vuxna eller barnet har och nämndens redogörelse för omständigheterna i övrigt kring den vuxna eller barnet.

2 § Vid lämplighetsbedömningen ska den som beslutar om inskrivning särskilt beakta hur den vuxnas eller barnets behov av stöd och skydd kan tillgodoses med hänsyn tagen till

1. verksamhetens inriktning,
2. tillgången till personal,
3. personalens kompetens, och
4. boendets utformning.

Vidare ska den som beslutar om inskrivning beakta om inskrivningen kan få negativa konsekvenser för den person som ska skrivas in eller för övriga personer som är inskrivna i det skyddade boendet när det gäller tryggheten och säkerheten.

3 § Vid beslut om inskrivning ska lämplighetsbedömningen dokumenteras.

Information till barn i samband med inskrivning

4 § Bestämmelser om att det ska finnas en särskilt utsedd person som har i uppgift att ge information till barnet finns i 3 kap. 3 a § andra stycket socialtjänstförordningen (2001:937).

5 § Den för barnet särskilt utsedda personen ska i samband med inskrivningen ge information till barnet. Den ska innefatta vad ett skyddat boende är, vad det kan innebära för barnet att vara placerad på ett sådant boende och annan relevant information som barnet kan behöva vid inskrivningen.

5 kap. Genomförande av insatsen skyddat boende

HSLF-FS
2025:3

1 § I ett skyddat boende ska det erbjudas stöd och skydd som är anpassat till de grupper som verksamheten är avsedd för.

Individanpassat stöd enligt 3 kap. 1 b § socialtjänstförordningen

Allmänna råd

Det individanpassade stödet som ges till en vuxen person vid ett skyddat boende bör bestå av insatser som stärker den vuxnas förmåga att klara sig själv och minskar dennes sårbarhet.

Stödet bör, med utgångspunkt i den vuxnas individuella behov och förutsättningar, bl.a. bestå av

- stöd att bearbeta upplevelser av hot, våld eller andra övergrepp,
- samhällsinformation och rådgivning,
- stöd vid kontakt med myndigheter och andra aktörer,
- stödsamtal,
- stöd i föräldraskap,
- praktisk hjälp i vardagen,
- stöd i att bygga upp nya sociala nätverk, och
- stöd i att ha en meningsfull fritid under vistelsen i boendet.

Individanpassat stöd till barn bör, med anpassning till barnets ålder, mognad och individuella förutsättningar, bl.a. bestå av stöd i att

- bearbeta upplevelser av hot, våld eller andra övergrepp genom t.ex. stödsamtal,
- kunna delta i förskolans verksamhet,
- kunna upprätthålla skolgång,
- bibehålla eller bygga upp nya sociala relationer, och
- ha en meningsfull fritid under vistelsen i boendet.

Samverkan med socialnämnden

2 § Föreståndaren vid ett skyddat boende ska, om det inte finns hinder enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt i socialtjänstlagen (2001:453), se till att socialnämnden uppmärksammas på

1. om en vuxens eller ett barns behov förändras, och
2. om en vuxen eller ett barn har behov av stöd och skydd som inte kan tillgodoses i det skyddade boendet.

Samverkan enligt 3 kap. 5 § socialtjänstlagen

Allmänna råd

Den som bedriver verksamhet i form av skyddat boende bör särskilt beakta behovet av samverkan för att säkerställa att barn som är placerade på boendet får sina behov av hälso- och sjukvård och tandvård, förskola, skola, sysselsättning och fritidsaktiviteter tillgodosedda.

6 kap. Personalens kompetens i skyddat boende

Föreståndaren

1 § En föreståndare vid ett skyddat boende ska ha den sammantagna kompetens som behövs för att kunna leda, utveckla och följa upp verksamheten. Föreståndaren ska ha

1. en högskoleutbildning vars innehåll är relevant för den verksamhet som bedrivs vid skyddat boende,
2. erfarenhet av arbete vid skyddat boende eller liknande verksamhet, och
3. personlig lämplighet.

Allmänna råd

Högskoleutbildningen bör omfatta minst 180 högskolepoäng och ha en inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik, beteendevetenskap eller någon annan inriktning som är relevant för den verksamhet som bedrivs vid skyddat boende.

Föreståndaren bör ha kunskap om hot, våld och andra övergrepp och de konsekvenser som det kan få. Denne bör dessutom ha förmåga att omsätta kunskapen i det praktiska arbetet.

Föreståndaren bör ha kunskap om de grupper som verksamheten är avsedd för och om det regelverk som gäller för verksamheten.

Övrig personal

2 § Den övriga personalen vid ett skyddat boende ska ha den utbildning, erfarenhet och personliga lämplighet som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Personalens sammantagna kompetens vad gäller utbildning och erfarenhet ska ge förutsättningar för att

1. möta behoven av stöd hos de grupper som boendet är avsett för, och
2. säkerställa en trygg och säker insats.

Personalen vid skyddade boenden bör ha minst en 2-årig eftergymnasial utbildning. Flertalet av personalen vid ett boende bör ha en utbildning med inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik, beteendevetenskap eller någon annan inriktning som är relevant för den verksamhet som bedrivs vid skyddat boende.

Personalen bör ha kunskap om hot, våld och andra övergrepp och de konsekvenser som det kan få. Den bör dessutom ha förmåga att omsätta kunskapen i det praktiska arbetet.

3 § Bestämmelser om att det vid skyddade boenden som tar emot barn ska finnas personal med kunskap om barns behov och rättigheter finns i 3 kap. 3 a § socialtjänstförordningen (2001:937).

Introduktion, handledning och kompetensutveckling

4 § Den som bedriver verksamhet i form av skyddat boende ska se till att all personal får den introduktion, handledning och kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Allmänna råd

Introduktion av ny personal, handledning och kompetensutveckling bör förmedla kunskap om

- behoven av stöd och skydd hos de grupper som verksamheten är avsedd för,
- hot, våld och andra övergrepp och dess konsekvenser,
- traumamedvetet bemötande,
- hur personalen bör agera i akuta situationer som innefattar hot, våld och andra övergrepp, och
- för verksamheten gällande regelverk.

7 kap. Bemanning i skyddat boende

Anpassning av bemanningen

1 § Den som bedriver verksamhet i form av skyddat boende ska anpassa bemanningen i boendet så att den ger förutsättningar för

1. att tillgodose de behov av stöd och hjälp som de personer som är inskrivna i boendet har, och
2. en trygg och säker insats.

Allmänna råd

Vid bedömningen av hur ett skyddat boende ska vara bemannat bör bl.a. beaktas

- vilka grupper boendet är avsett för,
- de inskrivna personernas antal, ålder och individuella förutsättningar, och
- boendets utformning.

Vidare bör hänsyn tas till att

- personalens behov av introduktion, handledning och kompetensutveckling tillgodoses, och
- kraven på dokumentation uppfylls.

Bemannning på plats i boendet

2 § Personal ska finnas på plats i ett skyddat boende i den utsträckning och i den omfattning som krävs med hänsyn tagen till

1. verksamhetens inriktning,
2. boendets utformning, och
3. varje inskriven persons behov av stöd och hjälp.

Personal ska vara tillgänglig dygnet runt. Vid behov ska personalen, med hänsyn tagen till de boendes trygghet och säkerhet, kunna infinna sig i det skyddade boendet utan oskäligt dröjsmål.

8 kap. Det skyddade boendets lokaler samt skyddsanordningar

Lokalers utformning

1 § Den som bedriver verksamhet i form av skyddat boende ska se till att boendets lokaler är ändamålsenliga för den verksamhet som bedrivs där. Lokalerna ska vara anpassade så att de möjliggör en trygg och säker vistelse för de personer som är inskrivna i boendet samt vara utformade med hänsyn tagen till den personliga integriteten.

Allmänna råd

I ett skyddat boende bör de egna utrymmena och de som används gemensamt av de inskrivna vara hemlika. En vuxen person som är inskriven i boendet bör ha ett eget rum men kan dela rum med sitt eller sina barn, om det bedöms lämpligt. Det bör även finnas tillgång till rum eller del av rum för tillagning och intag av måltider samt rum för personlig hygien.

I ett skyddat boende bör det finnas tillgång till personalutrymmen för dokumentation och administration. Det bör även finnas

möjlighet att ha enskilda samtal mellan personal och inskrivna i boendet.

I ett sådant skyddat boende som består av rum för boende och utrymmen som delas med andra inskrivna, kollektivt boende, bör det även finnas tillgång till rum för samvaro. I ett kollektivt boende bör antalet rum för personlig hygien såsom toaletter, duschrum och badrum vara anpassade till hur många personer som kan komma att vara inskrivna vid boendet.

Skyddade boenden som tar emot barn

2 § Bestämmelser om att ett skyddat boende som tar emot barn ska vara lämpligt för barn finns i 3 kap. 3 a § socialtjänstförordningen (2001:937).

Allmänna råd

Att ett skyddat boende ska vara lämpligt för barn kan bl.a. innebära att boendet har utrymmen för lek och sysselsättning som är anpassade efter olika åldrar samt utrymmen som är lämpliga för skolarbete.

Skyddsanordningar

3 § Bestämmelser om att ett skyddat boende ska ha tillräckliga skyddsanordningar för att kunna erbjuda skydd mot hot, våld och andra övergrepp finns i 3 kap. 3 a § socialtjänstförordningen (2001:937).

Allmänna råd

Vid bedömningen av vad som är tillräckliga skyddsanordningar bör bl.a. beaktas

- verksamhetens inriktning,
- boendets utformning,
- om boendet ligger på markplan, och
- hur omgivningen ser ut där boendet är beläget.

Skyddsanordningar kan t.ex. vara säkerhetsdörr, titthål, portkod, porttelefon och larm.

Denna författning träder i kraft den 1 juni 2025.

Socialstyrelsen

BJÖRN ERIKSSON

Johanna Nilsson

HSLF-FS
2025:3

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via
Socialstyrelsens publikationsservice
webb: www.socialstyrelsen.se/publikationer
e-post: publikationsservice@socialstyrelsen.se

Elanders Sverige AB, Vällingby 2025

